

Out of the blue

Deze preek is gehouden op kerstmorgen 2021 in de Adventkerk in Amersfoort. Gelezen zijn Johannes 1:1-14 en Hebrëeën 2:14-18. Gezongen is onder andere gezang 474.

Gemeente van Christus,

Ik wil u vanmorgen voorstellen aan Lin en aan Niku. Lin en Niku zijn hoofdpersonen in een film. De titel van de film is *In blue*. Lin is stewardess. Ze draagt het blauw van de KLM. Haar leven speelt zich voor een groot deel af hoog in de lucht. In de film wordt dat benadrukt doordat je op verschillende momenten van bovenaf de wolken ziet. Lin komt uit Nederland. Ze heeft een eigen huis, een hond die op haar wacht en een oude moeder.

Op een dag vliegt Lin op Boekarest. De volgende morgen verslaapt ze zich. Ze heeft grote haast om op tijd op het vliegveld te komen. Ze jaagt de taxichauffeur op. Maar aan alle haast komt een einde als ze een jongen aanrijden. Niku is zijn naam. Hij is vijftien jaar oud. Niku prostitueert zichzelf om aan de kost te komen. Hij slaapt onder de grond in een donkere tunnel. Hij snuift verf en gebruikt drugs.

De tegenstelling kan eigenlijk niet groter. Lin in het hemelse blauw en Niku die onder de grond leeft. Door het ongeluk raken hun levens elkaar. Lin gaat met Niku naar het ziekenhuis. Zijn arm blijkt gebroken. Zij laat hem verzorgen en draait op voor de kosten. Ze wisselen telefoonnummers uit en houden zo contact. Telkens als Lin op Boekarest vliegt zoekt ze Niku op. Maar het contact blijft ongemakkelijk.

Op een dag wil Lin zien waar Niku slaapt. Hij neemt haar mee het ondergrondse gangenstelsel in. Dat heeft wel iets weg van een nederdaling ter helle. Lin die normaal gesproken boven de wolken leeft kan niet verder afdalen. Je ziet aan haar lichaamstaal hoe ongemakkelijk zij zich voelt daar beneden onder de grond tussen de verslaafden. Als Niku haar daar iets te drinken aanbiedt dan slaat ze dat af. Ze krijgt het niet door haar keel en al snel klimmen ze weer naar boven. Dat klimmen naar boven heeft alles in zich van een vlucht.

Deze ingewikkelde relatie houdt uiteindelijk geen stand. Niku ontwikkelt romantische gevoelens voor Lin die Lin die beantwoordt. Lin ontwikkelt moederschapsgeloesens voor Niku maar Niku is geen kind meer. Hij laat zich niet door haar meenemen naar Nederland. Hun wegen scheiden. Aan het eind van de film vraag je jezelf af: is er nu echt contact tussen die twee geweest? Of is de kloof tussen het hemelse blauw en de nederste delen der aarde daar te groot voor?

De kloof

Het is alweer een paar jaar geleden dat ik deze film zag. Toen ik hem zag dacht ik meteen aan kerst. De vragen waar het om gaat in deze film raken aan het bijzondere van deze dag. Neem de kleur blauw. *In blue* verwijst naar de kleding

van Lin. Het is de kleur van de vliegmaatschappij waar zij voor werkt. De kleur blauw draagt een belofte met zich mee. Blauw is de kleur van de hemel. Het is de kleur van zuiverheid. Op die manier wordt deze kleur ook ingezet in de Bijbel. In de tabernakel was veel blauw verwerkt. Hemelsblauw, zegt de vertaling. Dat maakt duidelijk dat de hemel op die plek raakt aan de aarde. Bij het kijken van de film kwamen er ook allerlei kinderliedjes in mij naar boven. Neem dat van bovenaf kijken op de wolken. Het is alsof je dan even met God meekijkt want *boven de wolken, boven de wolken daar woont God de Heer*. En ook het blauw is verwerkt in kinderliedjes. *Hoger dan de blauwe luchten en de sterretjes van goud woont de vader in de hemel die van al zijn kinderen houdt*.

Maar hoe hoger wij God woont hoe groter de kloof die er gaapt tussen God en mensen. Hoe zuiverder het blauw van de hemel, hoe morsiger mijn eigen bestaan. Hoe lichter het licht waar hij in woont, hoe dieper mijn duisternis wordt. De kloof tussen Lin en Niku is groot, maar groter nog is de kloof die er gaapt tussen God en mensen want die is oneindig. Wij van onze kant zijn er in ieder geval niet toe in staat die kloof te overbruggen. En hij, is hij daartoe instaat? Begrijpt hij ons als wij tot hem bidden? Weet hij die in het licht woont hoe donker het hier beneden op aarde zijn kan? Zou hij het uit kunnen houden hier bij ons op aarde?

Menswording

Over die heel basale vragen gaat het evangelie van kerst. Ons wordt verkondigd dat God de hoge hemel verlaat. Hij komt out of the blue. Vanuit de hemel daalt hij tot ons neer. Kerstliederen zijn vol van die beweging. *Nu zijt wellekome Jesu lieve Heer, Gij komt van alto hoge, van alto veer. Nu zijt wellekome van de hoge hemel neer (476). Prijs de Heer die herders prijzen, die in 's hemels paradijzen, alle engelen eer bewijzen, hier op aarde daalt hij neer (468)*. Met kerst gaat het om die beweging van de hemel naar de aarde. En daar houdt het dan niet mee op. God gaat verder dan Lin wilde gaan. Hij doet die blauwe jas uit. Al zijn glorie legt hij af. God verplaatst zichzelf in ons. Hij wordt in alles aan ons gelijk. Hij kruipt in onze huid. God wordt Niku. God wordt Lin. God wordt u. Hij wordt mij.

Hij gaat naar de wereld kijken met onze ogen. Hij gaat tasten met onze handen. Hij gaat horen met onze oren. Hij wordt mens zoals wij mensen zijn. Ons lijden wordt zijn lijden. Hij leert onze twijfel kennen. Hij ondergaat verleiding en verzoeking. Hij wordt vertrouwd met de angst voor de dood. De duisternis. Het verlaten zijn. De hel. Hij is ons in alles gelijk geworden. Niet voor een dag, niet voor een maand, niet voor een jaar. Hij leeft ons leven van het begin tot het einde, van de kribbe tot het graf. Ons hele menszijn ten dode toe, is hem vertrouwd en eigen geworden. God wordt mens, dat is de kern van het feest van deze dag.

Niet om te oordelen

God kent ons niet alleen van buiten. Voortaan hij ons van binnen uit. Niemand kent ons vollediger dan hij. Hij kent ons omdat hij ons geschapen heeft. Maar nu weet hij ook hoe het is geschapen te zijn. Gekend zijn is iets waar we allemaal

naar hunkeren. Dat een ander de moeite doet om zich in jou te verplaatsen, misschien is het wel het belangrijkste in het leven. Tegelijk is het ook eng om volledig gekend te zijn. We vertrouwen onze geheimen niet graag aan elkaar toe want dat maakt ons kwetsbaar. We willen alleen gekend worden door mensen die ons liefhebben. Alleen dan is het veilig maar kan je dat van tevoren weten? Wat zal de ander wel niet denken als hij of zij alles van mij weet?

Wat er gebeurt als God in onze huid kruipt? Hoe gaat hij naar ons kijken als hij ons van binnenuit kent? Het hoeft niet perse begrip op te leveren van zijn kant. De conclusie over ons leven zou ook kunnen zijn dat anders moet en beter kan. God kruipt in onze huid, hij wordt in alles aan ons gelijk, hij leeft hetzelfde leven als wij allen, maar ziedaar hij doet dat zonder zonde. Hij wordt verzocht, hij wordt beproefd net als wij allen, maar hij weerstaat de verzoeking. En ik? Ik voel me des te meer in mijn hemd staan. Ik schaam mij des te meer voor mijn naaktheid en voel mij eens te meer veroordeeld.

En toch is dat niet de conclusie van het evangelie. Johannes schrijft: *het woord is mens geworden en heeft bij ons gewoond vol van goedheid en waarheid* (Johannes 1:14). *Niet om te verwerpen bent u gekomen, maar om te zoeken wie verloren is. Niet om te veroordelen zoekt u ons op, maar om te bevrijden wie in schuld en angst gevangen zijn. Niet om ons te verstoten daalt u tot ons neer maar om ons te redden als ons hart ons aanklaagt.* De schrijver van de Hebrëënbrief brengt op zijn manier dezelfde boodschap. *Hij moest in alles gelijk worden aan zijn broeders en zusters; alleen dan zou hij een barmhartig en betrouwbare hogepriester zijn. Juist omdat hijzelf op de proef werd gesteld en het lijden volbracht heeft, kan hij ieder die beproefd wordt te hulp komen* (Hebrëeën 2:17-18).

Het perspectief blijft door alles heen de liefde. God wil ons kennen van buiten en van binnen om ons maximaal lief te kunnen hebben. Niemand kan ons vollediger aanvaarden dan hij die ons volledig kent. Wij kunnen voortaan niet meer zeggen: als God dit of dat van mij zou weten, dan zou hij mij veroordelen, dan zou hij afwijzen, dan is het over, dan is het uit. God neemt ons vlees en bloed aan om ons volledig te kennen en ons maximaal te kunnen liefhebben. God is niet tot ons gekomen om ons te veroordelen maar om ons te helpen en verzoening te doen over onze zonden.

Tenslotte

Op die manier leren wij met kerst anders over God denken. God wordt met kerst iemand die zich in ons verplaatst. Uit de hoge hemel daalt hij tot ons neer. Zijn blauwe mantel trekt hij uit. Hij kruipt in onze huid en voortaan weten we: hij weet precies waar wij het over hebben als wij tot hem roepen in onze nood. Hij kent onze zwakheden uit eigen ervaring. En zelfs in de nederste dele van de aarde zijn we niet alleen. Ook in de diepste diepten is hij aanwezig met zijn liefde. Ook in de ondergrondse gangen waar Niku leeft is hij afgedaald. Uiteindelijk herken ik meer van Jezus in Niku dan in Lin. Door Jezus leren we God kennen als iemand die

niet alleen maar aan de bright side staat. Juist in de dark side of life laat hij zich vinden.

Hij is daar aanwezig en hij helpt ons. *Juist omdat hij zelf op de proef werd gesteld, juist omdat hijzelf het lijden volbracht heeft kan hij ieder die beproefd wordt helpen.* Bijstaan, zegt de vertaling, maar helpen is toch net nog wat actiever. God staat er niet alleen bij, hij kijkt er niet alleen naar. Hij is in onze huid gekropen om onze schuld te dragen. Hij is mens geworden om verzoening te doen over mijn zonden. Hij is gestorven aan het kruis om de macht van de dood te breken. Hij is opgestaan om ons zijn Geest te zenden. Hij omringt ons met broeders en zusters en geeft ons zijn Woord. Op die manier komt hij ons te hulp. Op die manier worden kinderen die onder de grond leven kinderen van de allerhoogste. Als ik het in termen van de film zou moeten zeggen: God ruilt met ons. Hij steekt zich in ons schamele kloffie en doet ons zijn blauwe mantel van zuiverheid aan. *Al zijn glorie legt hij af ons tot redding uit het graf, dat wij ongerept en rein, nieuw geboren zouden zijn.* God is ons in alles gelijk geworden om ons in alles te kunnen helpen. *Laten we dus zonder schroom naderen tot de troon van de genadige. Waar we telkens als we hulp nodig hebben barmhartigheid en genade vinden.*

Amen